

מסכת עירובין פרק ה'

משנה א'

האם מודדים את התחום מכל בית ובית בעיר? לא, כל העיר נחשבת למקום אחד ומודדין מקצה העיר. איך קובעים איפה קצה העיר, הרי העיר לא נגמרת בקו ישר? מותחים קו כנגד הבית הכי חיצוני או מגדל השמירה הכי חיצוני ומרבעים את העיר. עד איזה מרחק יכול להיות בית דירה כדי שיצרפו אותו לעיר? 70 אמה ושתי שליש.

משנה ב'

האם מיד בסיום ריבוע העיר מתחילים את מדידת 2000 אמה? לפי רבי מאיר מוסיפים קרפף שזה 70 אמה ושיריים (2 שליש) מסביב לעיר ורק מסוף שטח זה מודדים 2000 אמה ולפי חכמים לא מוסיפים קרפף. איפה חכמים מודים שנותנים קרפף לעיר? כשיש 2 עיירות סמוכות ואם ניתן לכל אחת מהן קרפף שניהם יהיו מחוברות ויהיו כעיר אחת. ומהי המידה שיש בין שניהם יחד? 141 אמות ושליש.

משנה ג'

איך יש אפשרות לחבר ערים גם בצורה אחרת? אם יש שלשה כפרים שעומדים בצורת סגול (והאמצעי אינו רחוק יותר מ - 2000 אמה), ואם האמצעי היה עומד באמצע בין החיצונים היה בין החיצונים לאמצעי רק 141 אמה ושליש, מרבעים את שלושתן יחד להיות כעיר אחת גדולה. ומה מרויחים בזה? שכולם מודדים 2000 אמה מאותו מקום ולא כל כפר בנפרד.

משנה ד'

איך מודדים את התחום? עם חבלים באורך מסויים וסופרים כמה חבלים מתחו. באיזה אורך חבל מודדים? במדידה ישרה רק בחבלים של 50 אמה. מה יקרה אם יקח קצר יותר? הוא ימתח יותר מידי והתחום יתארך. מה יקרה אם יקח יותר ארוכים? הוא לא יצליח למתוח מספיק והתחום יתקצר. היכן מחזיקים את החבל? כנגד הלב. איך מודד גיא גדר או הר? אם יכול למתוח חבל של 50 אמה מעל המכשול ולהבליע את המכשול - הכי טוב. ומה הדין אם אינו יכול? יכול למדוד מהצד ואח"כ יחזור למדוד במקום הרגיל. עד כמה יכול ללכת ולהתרחק? עד 2000 אמה בלי לצאת מהתחום. ומדוע? שאם יראו את המודדים כשהם מודדים גם שם יחשבו הרואים שעד שם זה התחום. ומה הדין אם אינו יכול בכלל בעיצות אלו? ימדוד בחבלים קצרים בגודל 4 אמות בצורת מדרגות את כל ההר. והיכן מחזיקים את החבל במדידה כזו? האדם שעומד למעלה מחזיק ברגלים והאדם שעומד למטה מחזיק כנגד הלב. איך המשנה קוראת לדין זה? מנקבין - כאילו האדם העומד למעלה נמצא בתוך נקב בהר מול האדם השני.

משנה ה'

האם כל אדם יכול למדוד? רק מומחה. אם מדד בשני מקומות ולא יצא מדידה שוה בשניהם מה יעשו? יסמכו על המדידה הארוכה יותר. אם מדד מומחה אחד ויצא שונה מהמודד השני? יעשו כמרובה. אדם שהולך בדרך ואינו יודע עד איפה מותר ללכת, ושפחה כנענית אמרה לו שמותר לו ללכת עוד 20 אמה האם יאמין לה? כן, אפילו עבד ואפילו שפחה נאמנים. בכל הדברים האלו למה לא להחמיר? כי עירוב תחומין הוא מדרבנן ולא אמרו חכמים את הדבר להחמיר אלא להקל.

משנה ו'

האם אפשר לעשות עירוב חצירות לכל העיר יחד? אסור, שרבנן גזרו שלא תשתכח תורת רשות הרבים ויחשבו שמותר תמיד לטלטל אפ"י ללא עירוב חצירות ולכן צריך להשאיר שיור שבו אין מערבין. באיזה עיר התיירו? עיר של יחיד או אפ"י עיר שהיתה פעם של יחיד ועכשיו היא של רבים. ומדוע? כי לא היתה בכלל הגזירה נשארה מחוץ לגזירה גם אם היום היא של רבים. ומה הדין עיר של רבים שהיום היא של יחיד? אסור לערב את כולה כיון שהיתה כבר בכלל הגזירה. כמה הוא השיור שצריך לשייר ללא עירוב? לפי רבי יהודה 50 בתים כמו העיר חדשה שבנחלת יהודה, ולפי רבי שמעון 3 חצירות שבכל אחת 2 בתים. האם השיור עצמו יכול לערב בפני עצמו? כן.

משנה ז'

מה דינו של מי שעירב עירוב תחומין על ידי בנו ובבין השמשות היה קרוב לביתו בתוך 2000 אבל רחוק מעירובו? שובת בביתו למרות שעשה עירוב תחומין כיון שהעירוב רחוק יותר מ - 2000. ואם היה קרוב לעירוב בתוך 2000 אבל רחוק מביתו? שבת במקום עירובו.

מי שהניח עירוב תחומין בתוך העיר האם הרויח משהו? לא הוא ממילא שובת בעיר. ואם הניח מחוץ לעיר אבל בתוך עיבורו? גם הוא לא הרויח כלום, בכל מקרה התחום שלו מתחיל מסוף העיבור של העיר. ואם הניח מחוץ לעיבור של העיר היכן שמתחילים כבר לספור את התחום? כל אמה שמניח יותר בחוץ מרויח עוד אמה מחוץ לתחום ומפסיד מהצד השני אמה פחות.

משנה ח'

מה הדין אם עיר קטנה נבלעת לגמרי בתוך תחום של עיר אחרת? כולה נחשבת כ- 4 אמות. ומה הדין אם הלך מהעיר הקטנה 2000 אמה ונגמר התחום באמצע העיר הגדולה? אסור להמשיך מעבר ל- 2000 אמה. מי ששובת בעצמו בעיר אחר מה דינו? הרי הוא כאנשי העיר וכל העיר נחשבת לד' אמות ומחוץ לעיר יש לו 2000 אמה. ומה דינו של מי שהניח את עירובו בתוך עיר אחרת? לפי חכמים הרי הוא כאנשי העיר וכל העיר נחשבת כארבע אמות ויש לו מסוף העיר 2000 אמה לכל רוח ולפי רבי עקיבא יש לו רק ממקום עירובו 2000 אמה לכל רוח ואין העיר נחשבת לד' אמות.

משנה ט'

במה עוד חולקים חכמים ורבי עקיבא? בנותן עירובו במערה שאפשר לגור בה, לפי חכמים מודד 2000 מסוף המערה וכל המערה נחשבת כארבע אמות, ולפי רבי עקיבא מודד ממקום העירוב 2000 אמה. מה הדין לפי חכמים אם הניח את העירוב מעל המערה? יש לו רק ממקום העירוב 2000 אמה. ומתי חכמים מודים לר"ע שאפי' שיש במערה דיורים אין המערה כולה כארבע אמות? אם אדם מדד 2000 אמה מעירו ונעצרו ה- 2000 אמה בתוך המערה. היכן למדנו דין זה? אנשי עיר קטנה אין מהלכים את כל עיר גדולה.